Саша Кузьміч

Аналітычная запіска
Дынаміка змену коштаў на вышэйшую адукацыю ў Беларусі у 2017-2020 г.г.

У рыторыцы дзяржаўных органаў і ў турыстычных даведніках часта прыводзіцца статыстыка колькасці людзей з вышэйшай адукацыяй на душу насельніцтва як пацверджанне даступнасці вышэйшай адукацыі.

Таксама ў дакуменце Міністэрства адукацыі Беларусі ад 29.11.2017 №742 “Канцэптуальныя падыходы да развіцця сістэмы адукацыі Рэспублікі Беларусь да 2020 года і на перспектыву да 2030 года” адным з асноўных прыярытэтаў нацыянальнай адукацыйнай сістэмы называецца “развіццё інклюзіўнага падыходу ў адукацыі, які дазволіць забяспечыць рэалізацыю права грамадзян на атрыманне якаснай адукацыі і сацыяльную інтэграцыю, што з'яўляецца важным фактарам ўстойлівага развіцця грамадства”.

Нягледзячы на прызнанне інклюзіі ў шырокім сэнсе важным фактарам развіцця сістэмы адукацыі, у дакуменце не ўказана ніводнае мерапрыемства ці тэматычны накірунак, які тычыўся б забеспячэння інклюзіўнасці вышэйшай адукацыі. Пры гэтым пытанні росту коштаў на навучанне з’яўляюцца аб’ектам грамадскага інтарэсу і СМІ штогод спрабуюць атрымаць адказ, чаму кошты ў ВНУ растуць так хутка, але ані ВНУ, ані Міністэрства адукацыі не даюць вычарпальных адказаў, акрамя разважанняў пра рост коштаў на камунальныя паслугі і заробкі выкладчыцкага складу.

Дадзеная аналітычная запіска дыла напісаная як дадатак да Белай кнігі Балонскага працэсу, таму для аналіза была выбраная адна (у некаторых выпадках - дзьве) спецыяльнасць з кожнага з 7 профіляў навучання:
1. Педагогіка (адукацыя).
2. Ахова здароўя.
3. Гуманітарныя навукі.
4. Мастацтва і дызайн.
5. Натуральныя навукі.
6. Камунікацыя. Права. Эканоміка. Кіраванне.
7. Тэхніка і тэхналогіі.

Для аналізу бралася адна спецыяльнасць з профіля, якая існуе ў найбольшай колькасці ВНУ. Кошты на навучанне браліся з афіцыйных сайтаў ВНУ і іх парталаў для абітурыентаў, з кэшыраваных версій афіцыйных сайтаў ВНУ і іх парталаў для абітурыентаў, з аргрэгатараў і рэспубліканскіх парталаў для абітурыентаў (https://kudapostupat.by/ , https://abiturient.by/).

Дадзеныя статыстыкі браліся з БелСтат, НБРБ і дадзеных Сусветнага банку (намінальны ВУП у USD). Для пераводу коштаў з BYN у USD прымяняўся сярэдні курс за студзень-сакавік адпаведнага году па дадзеных НБРБ.

Табліца 1.1. Паказчыкі сярэднямесячнай заработнай платы у BYN і USD, намінальнага Валавага Ўнутранага Прадукта ў BYN (па дадзеных БелСтат) і USD (па дадзеных Сусветнага банку), тэмпы інфляцыі BYN і USD.

Паказчык	2018	2017	2016
Намінальная налічаная сярэднемесячная ЗП, BYN	958	823	723
ВУП на душу насельніцтва, BYN	12819	11133	9993

Тэмп інфляцыі BYN	5,60%	4,60%	10,60%
Намінальная налічаная сярэднемесячная ЗП, USD	446	417	378
ВУП на душу насельніцтва, USD	6290	5762	5023
Тэмп інфляцыі	1,90%	2,10%	2,10%

1. Педагогіка (адукацыя)
Спецыяльнасць - 02 03 06 Выкладанне замежных моў

Табліца 2.1.1. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці “Выкладанне замежных моў”. Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне

ВНУ	2019, BYN	2018, BYN	2017, BYN	Δ 17-19, BYN	Δ 17-19, %	Δ 17-18, BYN	Δ 17-18, %	Δ 18-19, BYN	Δ 18-19, %
Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт	2640	2400	2046	594	29,03%	354	17,30%	240	10,00%
Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Скарыны	2582	2358	1967	615	31,27%	391	19,88%	224	9,50%
Мозырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт ім. Шамякіна	2240	1950	1795	445	24,79%	155	8,64%	290	14,87%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	2630	2350	2000	630	31,50%	350	17,50%	280	11,91%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**2523**	**2264,5**	**1952**	**571**	**29,25%**	**312,5**	**16,01%**	**258,5**	**11,42%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БарДУ, а найніжэйшыя - у МДПУ ім. Шамякіна.
У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 29,25% або 571 BYN, найбольшы рост быў зафіксаваны ў ПДУ (31,5% і 630 BYN), найменшы - у МДПУ ім. Шамякіна (24,79% і 445 BYN).
Пры гэтым тэмпы роста запаволіліся: калі ў 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 16,01% і 312,5 BYN, то ў 2018-2019 - 11,42% і 258,5 BYN.

Табліца 2.1.2. Асноўныя дадзеныя пра профіль навучання “Педагогіка” ў 2016-2018 г.г.

Паказчык	2018	2017	2016
Колькасць студэнтаў/к, чал	24100	25100	28200
Колькасць студэнтаў/к, % ад агульнай колькасці	9	8,8	9
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, чал	5800	6100	5800
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, % ад агульнай колькасці	9,9	9,8	9,2

Згодна з дадзенымі табліцы 2.1.2., колькасць студэнтаў і студэнтак па профілі “Педагогіка” ў цэлым застаецца стабільнай, і нягледзячы на падзенне агульнай колькасці студэнтаў і студэнтак, на першы курс з кожным годам паступае больш чалавек.

Табліца 2.1.3. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе, BYN	
2019	2,63
2018	2,75
2017	2,70

Згодна з дадзенымі табліцы 2.1.3., для аплаты навучання ў 2017 г. неабходна было 2,7 сярэднямесячных заробкі, у 2018 г. - 2,75, у 2019 г. - 2,63.

Табліца 2.1.4. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, USD	
2019	0,1968
2018	0,2034
2017	0,1953

Згодна з дадзенымі табліцы 2.1.4., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва складала ў 2017 г. - 19,53%, у 2018 г. - 20,34%, у 2019 г. - 19,68%.

Статыстыка ў USD

Табліца 2.1.5. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці “Выкладанне замежных моў”. Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне

ВНУ	**2019, USD**	**2018, USD**	**2017, USD**	**Δ 17-19, USD**	**Δ 17-19, %**	**Δ 17-18, USD**	**Δ 17-18, %**	**Δ 18-19, USD**	**Δ 18-19, %**
Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт	1230	1216	1069	161	15,05%	146	13,69%	15	1,19%
Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Скарыны	1203	1195	1028	175	17,04%	166	16,19%	9	0,73%
Мозырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт ім. Шамякіна	1044	988	938	106	11,26%	50	5,29%	56	5,67%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	1226	1190	1045	180	17,25%	145	13,88%	35	2,95%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**1176**	**1147**	**1020**	**156**	**15,24%**	**127**	**12,44%**	**29**	**2,50%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БарДУ, а найніжэйшыя - у МДПУ ім. Шамякіна.

У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 15,24% або 156 USD, найбольшы рост быў зафіксаваны ў ПДУ (17,25% і 180 USD), найменшы - у МДПУ ім. Шамякіна (11,26% і 106 USD).
Пры гэтым тэмпы роста запаволіліся: калі ў 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 12,44% і 127 USD, то ў 2018-2019 - толькі 2,5% і 29 USD.

Табліца 2.1.6. Суадносанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, USD

Суадносанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019	0,1869
2018	0,1991
2017	0,2031

Згодна з дадзенымі табліцы 2.1.6., суадносанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва ў USD складала ў 2017 г. - 20,31%, у 2018 г. - 19,91%, у 2019 г. - 18,69%.

Такім чынам, па спецыяльнасці "Выкладанне замежных моў" профіля навучання "Педагогіка" за 3 навучальныя гады рост кошту на навучанне склаў каля 30% у BYN, пры інфляцыі за той жа перыяд у 20,8% і росце сярэднямесячнага заробку на 24,5%, або 15,24% у USD пры інфляцыі ў 6,1%. Таксама і ў BYN, і ў USD назіраецца пазітыўная дынаміка адносна суадношання коштаў на навучанне і намінальнага ВУП на душу насельніцтва.

2. Профіль - Камунікацыі. Права. Эканоміка. Кіраванне.
Спецыяльнасць - 25 01 07 Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве.

Табліца 2.2.1. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці "Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве". Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне

ВНУ	2019, BYN	2018, BYN	2017, BYN	Δ 17-19, BYN	Δ 17-19, %	Δ 17-18, BYN	Δ 17-18, %	Δ 18-19, BYN	Δ 18-19, %
Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	3097	2799	2254	843	37,40%	545	24,18%	298	10,65%
Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт	2582	2464	2022	560	27,70%	442	21,86%	118	4,79%
Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт	3605	3278	2660	945	35,53%	618	23,23%	327	9,98%
Беларускі гандлева-эканамічны ўніверсітэт спажывецкай кааперацыі	2583	2400	2162	421	19,47%	238	11,01%	183	7,62%
Беларуска-Расійскі ўніверсітэт	2934	2620	2296	638	27,79%	324	14,11%	314	11,98%
Брэсцкі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	2596	2336	1896	700	36,92%	440	23,21%	260	11,13%
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	2573	2298	1934	639	33,04%	364	18,82%	275	11,97%

Гомельскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт ім. Сухога	2514	N/A	2375	139	5,85%				
Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Скарыны	2484	2358	1967	517	26,28%	391	19,88%	126	5,34%
Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Купалы	3057	2139	2139	918	42,92%	0	0,00%	918	42,92%
Мінскі інавацыйны ўніверсітэт*	2968	2607	2473	495	20,02%	134	5,42%	361	13,85%
Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Кулешова	3025	2637	NA					388	14,71%
Палесскі дзяржаўны ўніверсітэт	2495	1996	1815	680	37,47%	181	9,97%	499	25,00%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	2630	2350	2000	630	31,50%	350	17,50%	280	11,91%
Прыватны інстытут кіравання і прадпрымальніцтва	NA	2320	1750			570	32,57%		
Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці	2432	2090	1803	629	34,89%	287	15,92%	342	16,36%
БІП	2590	2065	1840	750	40,76%	225	12,23%	525	25,42%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**2760,30**	**2422,30**	**2086,61**	**673,69**	**32,29%**	**335,70**	**16,09%**	**338,00**	**13,95%**

Не былі знойдзеныя дадзеныя па коштах на навучанне на адпаведнай спецыяльнасці за 2017 г. - МДУ ім. Куляшова, за 2018 г. - ГДТУ ім. Сухога, за 2019 г. - ПІКП.

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БНТУ, а найніжэйшыя: у 2017 - ГДТУ ім. Сухога, у 2018 - ПалесДУ, у 2019 - ІПД.

У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 32,29% або 673,69 BYN, найбольшы рост быў зафіксаваны ў ГрДУ ім. Купалы (42,92% і 918 BYN), найменшы - у ГДТУ ім. Сухога (5,85% і 139 BYN).

Пры гэтым тэмпы роста неістотна запаволіліся: калі ў 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 16,09% і 335,7 BYN, то ў 2018-2019 - 13,95% і 338 BYN.

Табліца 2.2.2. Асноўныя дадзеныя пра профіль навучання “Камунікацыі. Права. Эканоміка. Кіраванне” ў 2016-2018 г.г.

Паказчык	2018	2017	2016
Колькасць студэнтаў/к, чал	82700	90500	103900
Колькасць студэнтаў/к, % ад агульнай колькасці	30,8	31,8	33,2
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, чал	18100	20200	21100
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, % ад агульнай колькасці	30,8	32,6	33,6

Згодна з дадзенымі табліцы 2.2.2., колькасць студэнтаў і студэнтак па профілі “Камунікацыі. Права. Эканоміка. Кіраванне” павольна зніжаецца і штогод на

спецыяльнасць паступае ўсё менш чалавек. Пры гэтым, сам профіль застаецца адным з найбольшзапатрабаваных і навучаецца на ім каля ⅓ ад агульнай колькасці студэнтаў і студэнтак.

Табліца 2.2.3. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе, BYN

Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе	
2019-2018	2,88
2018-2017	2,94
2017-2016	2,89

Згодна з дадзенымі табліцы 2.2.3., для аплаты навучання ў 2017 г. неабходна было 2,89 сярэднямесячных заробкі, у 2018 г. - 2,94, у 2019 г. - 2,88.

Табліца 2.2.4. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, BYN

Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2153
2018-2017	0,2176
2017-2016	0,2088

Згодна з дадзенымі табліцы 2.2.4., суадносшанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва складала ў 2017 г. - 20,88%, у 2018 г. - 21,76%, у 2019 г. - 21,53%.

Статыстыка ў USD

Табліца 2.2.5. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці “Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве”. Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне

ВНУ	**2019, USD**	**2018, USD**	**2017, USD**	**Δ 17-19, USD**	**Δ 17-19, %**	**Δ 17-18, USD**	**Δ 17-18, %**	**Δ 18-19, USD**	**Δ 18-19, %**
Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	1443	1418	1178	265	22,51%	240	20,35%	25	1,79%
Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт	1203	1248	1057	146	13,85%	191	18,11%	**-45**	**-3,60%**
Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт	1680	1661	1390	290	20,84%	270	19,44%	19	1,17%
Беларускі гандлева-эканамічны ўніверсітэт спажывецкай кааперацыі	1204	1216	1130	74	6,52%	86	7,59%	-12	-0,99%

Беларуска-Расійскі ўніверсітэт	1367	1327	1200	167	13,94%	127	10,60%	40	3,02%
Брэсцкі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	1210	1183	991	219	22,08%	192	19,41%	26	2,23%
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	1199	1164	1011	188	18,62%	153	15,16%	35	3,00%
Гомельскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт ім. П.Сухога	1172	N/A	1241	-70	-5,62%				
Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Ф.Скарыны	1158	1195	1028	129	12,59%	166	16,19%	-37	-3,09%
Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Я.Купалы	1425	1084	1118	307	27,43%	-34	-3,08%	341	31,47%
Мінскі інавацыйны ўніверсітэт*	1420	1280	1280	140	10,94%	0	0,00%	140	10,94%
Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. А.Кулешова	1410	1336	N/A					74	5,53%
Палесскі дзяржаўны ўніверсітэт	1163	1011	949	214	22,56%	62	6,59%	152	14,99%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	1226	1190	1045	180	17,25%	145	13,88%	35	2,95%
Прыватны інстытут кіравання і прадпрымальніцтва	N/A	1175	915			261	28,49%		
Інстытут прадпрымальніцкай дзейнасці	1133	1059	942	191	20,26%	116	12,35%	75	7,05%
БІП	1207	1046	962	245	25,50%	84	8,77%	161	15,38%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**1288,68**	**1224,57**	**1089,86**	**198,82**	**18,24%**	**134,71**	**12,36%**	**64,11**	**5,24%**

Не былі знойдзеныя дадзеныя па коштах на навучанне на адпаведнай спецыяльнасці за 2017 г. - МДУ ім. Куляшова, за 2018 г. - ГДТУ ім. Сухога, за 2019 г. - ПІКП.
Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БНТУ, а найніжэйшыя: у 2017 - ГДТУ ім. Сухога, у 2018 - ПалесДУ, у 2019 - ІПД.
У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 18,24% або 198,82 USD, найбольшы рост быў зафіксаваны ў ГрДУ ім. Купалы (27,43% і 307 USD), было зафіксаванае падзенне кошту - у ГДТУ ім. Сухога (-5,62% і -70 USD). Былі зафіксаваныя і іншыя выпадкі падзення коштаў у USD: у 2018 - у ГрДУ ім. Купалы, у 2019 - у БГЭЎСК і ГДУ ім. Скарыны.
Пры гэтым тэмпы роста значна запаволіліся: калі ў 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 12,36% і 134,71 USD, то ў 2018-2019 - 5,24% і 64,11 USD.

Табліца 2.2.6. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, USD

Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу	

насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2049
2018-2017	0,2125
2017-2016	0,2170

Згодна з дадзенымі табліцы 2.2.6., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва ў USD складала ў 2017 г. - 21,7%, у 2018 г. - 21,5%, у 2019 г. - 20,49%.

Такім чынам, па спецыяльнасці "Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве" профіля навучання "Камунікацыі. Права. Эканоміка. Кіраванне" за 3 навучальныя гады рост кошту на навучанне склаў каля 32% у BYN, пры інфляцыі за той жа перыяд у 20,8% і росце сярэднямесячнага заробку на 24,5%, або 18,24% у USD пры інфляцыі ў 6,1%. Таксама і ў BYN, і ў USD назіраецца пазітыўная дынаміка адносна суадношання коштаў на навучанне і намінальнага ВУП на душу насельніцтва.

3. Профіль - Ахова здароўя.

Спецыяльнасць - 79 01 01 Лячэбная справа.

Табліца 2.3.1. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці "Лячэбная справа". Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне

ВНУ	2019, BYN	2018, BYN	2017, BYN	Δ 17-19, BYN	Δ 17-19, %	Δ 17-18, BYN	Δ 17-18, %	Δ 18-19, BYN	Δ 18-19, %
Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт	3133	2780	2200	933	42,41%	580	26,36%	353	12,70%
Віцебскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт	3065	2737	2164	901	41,64%	573	26,48%	328	11,98%
Гомельскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт	2625	2345	1857	768	41,36%	488	26,28%	280	11,94%
Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт	3074	2745	NA					329	11,99%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**2974,25**	**2651,75**	**2073,67**	**867,33**	**41,80%**	**547,00**	**26,37%**	**322,50**	**12,15%**

Не былі знойдзеныя дадзеныя па коштах на навучанне на адпаведнай спецыяльнасці за 2017 г. у ГрДМУ.

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДМУ, а найніжэйшыя ў ГДМУ.

У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 41,8% або 867,33 BYN, найбольшы рост быў зафіксаваны ў БДМУ (42,41% і 933 BYN), найменшы - у ГДМУ (41,36% і 768 BYN).

Пры гэтым тэмпы роста істотна запаволіліся: калі ў 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 26,37% і 547 BYN, то ў 2018-2019 - 12,15% і 322,5 BYN.

Табліца 2.3.2. Асноўныя дадзеныя пра профіль навучання “Ахова здароўя” ў 2016-2018 г.г.

Паказчык	2018	2017	2016
Колькасць студэнтаў/к, чал	20300	20500	20800
Колькасць студэнтаў/к, % ад агульнай колькасці	7,6	7,2	6,7
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, чал	3600	3500	3600
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, % ад агульнай колькасці	6,2	5,7	5,7

Згодна з дадзенымі табліцы 2.3.2., колькасць студэнтаў і студэнтак па профілі “Ахова здароўя” прыкладна аднолькавая і штогод на спецыяльнасць прыкладна аднолькавая колькасць чалавек. На фоне зніжэння агульнай колькасці студэнтаў і студэнтак, доля гэтага профіля расце.

Табліца 2.3.3. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе	
2019-2018	3,10
2018-2017	3,22
2017-2016	2,87

Згодна з дадзенымі табліцы 2.3.3., для аплаты навучання ў 2017 г. неабходна было 2,87 сярэднямесячных заробкі, у 2018 г. - 3,22, у 2019 г. - 3,10.

Табліца 2.3.4. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2320
2018-2017	0,2382
2017-2016	0,2075

Згодна з дадзенымі табліцы 2.3.4., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва складала ў 2017 г. - 20,75%, у 2018 г. - 23,82%, у 2019 г. - 23,20%.

Статыстыка ў USD

Табліца 2.3.5. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці “Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве”. Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне

ВНУ	2019, USD	2018, USD	2017, USD	Δ 17-19, USD	Δ 17-19, %	Δ 17-18, USD	Δ 17-18, %	Δ 18-19, USD	Δ 18-19, %
Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт	1460	1408	1150	310	26,97%	258	22,47%	52	3,67%
Віцебскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт	1428	1387	1131	297	26,28%	255	22,58%	42	3,02%
Гомельскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт	1223	1188	971	253	26,03%	217	22,39%	35	2,98%
Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт	1433	1391	NA					42	3,02%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**1386**	**1343**	**1084**	**287**	**26,43%**	**244**	**22,48%**	**43**	**3,17%**

Не былі знойдзеныя дадзеныя па коштах на навучанне на адпаведнай спецыяльнасці за 2017 г. у ГрДМУ.
Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДМУ, а найніжэйшыя ў ГДМУ.
У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 26,43% або 287 USD, найбольшы рост быў зафіксаваны ў БДМУ (26,97% і 310 USD), найменшы - у ГДМУ (26,03% і 253 USD).
Пры гэтым тэмпы роста істотна запаволіліся: калі ў 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 22,48% і 244 USD, то ў 2018-2019 - 3,17% і 43 USD.

Табліца 2.3.6. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, USD

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2204
2018-2017	0,2331
2017-2016	0,2158

Згодна з дадзенымі табліцы 2.3.6., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва ў USD складала ў 2017 г. - 21,58%, у 2018 г. - 23,31%, у 2019 г. - 22,04%.

Такім чынам, па спецыяльнасці “Лячэбная справа” профіля навучання “Ахова здароўя” за 3 навучальныя гады рост кошту на навучанне склаў каля 41,8% у BYN, пры інфляцыі за той жа перыяд у 20,8% і росце сярэднямесячнага заробку на 24,5%, або 26,43% у USD пры інфляцыі ў 6,1%. Таксама і ў BYN, і ў USD адсутнічае стабільная пазітыўная дынаміка адносна суадношання коштаў на навучанне і намінальнага ВУП на душу насельніцтва.

4. Профіль - Гуманітарныя навукі.

Табліца 4.1. Асноўныя дадзеныя пра профіль навучання "Гуманітарныя навукі" ў 2016-2018 г.г.

Паказчык	2018	2017	2016
Колькасць студэнтаў/к, чал	13300	13500	14100
Колькасць студэнтаў/к, % ад агульнай колькасці	4,9	4,7	4,5
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, чал	3000	3000	3000
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, % ад агульнай колькасці	1,7	1,6	1,8

Згодна з дадзенымі табліцы 4.1., колькасць студэнтаў і студэнтак па профілі "Гуманітарныя навукі" зніжаецца ў абсалютных лічбах, але расце ў адсоткавым выражэнні. Колькасць студэнтаў і студэнтак на першым курсе не з'яўляецца стабільнай.

4.1. Спецыяльнасць - 21 05 06 Рамана-германская філалогія.

Табліца 2.4.1.1. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці "Рамана-германская філалогія". Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне

ВНУ	2019, BYN	2018, BYN	2017, BYN	Δ 17-19, BYN	Δ 17-19, %	Δ 17-18, BYN	Δ 17-18, %	Δ 18-19, BYN	Δ 18-19, %
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт	3514	3110	2480	1034	41,69%	630	25,40%	404	12,99%
Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Кулешова	2920	2540	1946	974	50,05%	594	30,52%	380	14,96%
Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Машэрава	2898	2611	2064	834	40,41%	547	26,50%	287	10,99%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	2630	2350	2000	630	31,50%	350	17,50%	280	11,91%
Гродненскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Купалы	3057	2139	2139	918	42,92%	0	0,00%	918	42,92%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**3003,80**	**2550,00**	**2125,80**	**878**	**41,31%**	**424,2**	**19,99%**	**453,8**	**18,76%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДУ, а найніжэйшыя: у 2017 - МДУ ім. Куляшова, у 2018 - ГрДУ ім.Купалы, у 2019 - у ПДУ.
У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 41,31% або 878 BYN, найбольшы рост быў зафіксаваны ў МДУ ім. Куляшова (50,05%) і ў БДУ (1034 BYN), найменшы - у ПДУ (31,5% і 630 BYN).
Пры гэтым тэмпы росту коштаў засталіся без зменаў: у 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 19,99% і 424,2 BYN, у 2018-2019 - 18,76% і 453,8 BYN.

Табліца 2.4.1.2. Суадносінанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе, BYN

Суадносінанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе	

2019-2018	3,14
2018-2017	3,10
2017-2016	2,94

Згодна з дадзенымі табліцы 2.4.1.2., для аплаты навучання ў 2017 г. неабходна было 2,94 сярэднямесячных заробкі, у 2018 г. - 3,10, у 2019 г. - 3,14.

Табліца 2.4.1.3. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, BYN

Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2343
2018-2017	0,2290
2017-2016	0,2127

Згодна з дадзенымі табліцы 2.4.1.3., суадносшанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва складала ў 2017 г. - 21,27%, у 2018 г. - 22,90%, у 2019 г. - 23,43%.
Статыстыка ў USD
Табліца 2.4.1.4. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці “Рамана-германская філалогія”. Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне

ВНУ	**2019, USD**	**2018, USD**	**2017, USD**	**Δ 17-19, USD**	**Δ 17-19, %**	**Δ 17-18, USD**	**Δ 17-18, %**	**Δ 18-19, USD**	**Δ 18-19, %**
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт	1638	1575	1296	341	26,33%	279	21,54%	62	3,94%
Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Кулешова	1361	1287	1017	344	33,79%	270	26,50%	74	5,76%
Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Машэрава	1351	1323	1079	272	25,19%	244	22,61%	28	2,11%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	1226	1190	1045	180	17,25%	145	13,88%	35	2,95%
Гродненскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Купалы	1425	1084	1118	307	27,43%	-34	-3,08%	341	31,47%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**1394**	**1344**	**1109**	**289**	**26,00%**	**181**	**16,29%**	**108**	**9,25%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДУ, а найніжэйшыя: у 2017 - МДУ ім. Куляшова, у 2018 - ГрДУ ім.Купалы, у 2019 - ПДУ. У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 26% або 289 USD, найбольшы рост быў зафіксаваны ў МДПУ ім. Куляшова (33,79% і 344 USD), найменшы - у ПДУ (17,25% і 180 USD).
Пры гэтым тэмпы роста значна запаволіліся: калі ў 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 16,29% і 181 USD, то ў 2018-2019 - 9,25% і 108 USD.

Табліца 2.4.1.5. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, USD

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2216
2018-2017	0,2332
2017-2016	0,2209

Згодна з дадзенымі табліцы 2.4.1.5., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва ў USD складала ў 2017 г. - 22,09%, у 2018 г. - 23,32%, у 2019 г. - 22,16%.

Такім чынам, па спецыяльнасці "Рамана-германская філалогія" профіля навучання "Гуманітарныя навукі" за 3 навучальныя гады рост кошту на навучанне склаў каля 41% у BYN, пры інфляцыі за той жа перыяд у 20,8% і росце сярэднямесячнага заробку на 24,5%, або 26% у USD пры інфляцыі ў 6,1%. Таксама і ў BYN, і ў USD адсутнічае стабільная пазітыўная дынаміка адносна суадношання коштаў на навучанне і намінальнага ВУП на душу насельніцтва.

4.2. Спецыяльнасць - 21 03 01 Гісторыя

Табліца 2.4.2.1. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці "Гісторыя". Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне.

ВНУ	**2019, BYN**	**2018, BYN**	**2017, BYN**	**Δ 17-19, BYN**	**Δ 17-19, %**	**Δ 17-18, BYN**	**Δ 17-18, %**	**Δ 18-19, BYN**	**Δ 18-19, %**
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт	2994	2673	2250	744	33,07%	423	18,80%	321	12,01%
Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Кулешова	2920	2540	1946	974	50,05%	594	30,52%	380	14,96%
Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Скарыны	2484	2082	1967	517	26,28%	115	5,85%	402	19,31%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	2630	2350	2000	630	31,50%	350	17,50%	280	11,91%
Гродненскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Купалы	2717	1900	1900	817	43,00%	0	0,00%	817	43,00%
Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Пушкіна	2570	2300	1895	675	35,62%	405	21,37%	270	11,74%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**2719,17**	**2307,50**	**1993,00**	**726,17**	**36,59%**	**314,50**	**15,67%**	**411,67**	**18,82%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДУ, а найніжэйшыя: у 2017 - БрДУ ім. Пушкіна, у 2018 - ГрДУ ім.Купалы, у 2019 - у ГДУ ім. Скарыны.

У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 36,59% або 726,17 BYN, найбольшы рост быў зафіксаваны ў МДУ ім. Куляшова (50,05% і 974 BYN) , найменшы - у ГДУ ім. Скарыны (26,28% і 517 BYN).
Пры гэтым тэмпы росту нязначна паскорыліся: у 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 15,67% і 314,5 BYN, у 2018-2019 - 18,82% і 411,67 BYN.

Табліца 2.4.2.2. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе	
2019-2018	2,84
2018-2017	2,80
2017-2016	2,76

Згодна з дадзенымі табліцы 2.4.2.2., для аплаты навучання ў 2017 г. неабходна было 2,76 сярэднямесячных заробкі, у 2018 г. - 2,8, у 2019 г. - 2,84.

Табліца 2.4.2.3. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2121
2018-2017	0,2073
2017-2016	0,1994

Згодна з дадзенымі табліцы 2.4.2.3., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва складала ў 2017 г. - 19,94%, у 2018 г. - 20,73%, у 2019 г. - 21,21%.

Статыстыка ў USD
Табліца 2.4.2.4. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці “Гісторыя”. Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне.

ВНУ	**2019, USD**	**2018, USD**	**2017, USD**	**Δ 17-19, USD**	**Δ 17-19, %**	**Δ 17-18, USD**	**Δ 17-18, %**	**Δ 18-19, USD**	**Δ 18-19, %**
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт	1395	1354	1176	219	18,64%	178	15,14%	41	3,04%
Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Кулешова	1361	1287	1017	344	33,79%	270	26,50%	74	5,76%
Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Скарыны	1158	1055	1028	129	12,59%	27	2,59%	103	9,76%

Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	1226	1190	1045	180	17,25%	145	13,88%	35	2,95%
Гродненскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Купалы	1266	963	993	273	27,50%	-31	-3,08%	304	31,55%
Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Пушкіна	1198	1165	990	207	20,92%	175	17,63%	33	2,79%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**1267**	**1169**	**1042**	**225**	**21,78%**	**127**	**12,11%**	**98**	**9,31%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДУ, а найніжэйшыя: у 2017 - БрДУ ім. Пушкіна, у 2018 - ГрДУ ім.Купалы, у 2019 - ГДУ ім. Скарыны. У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 21,78% або 225 USD, найбольшы рост быў зафіксаваны ў МДПУ ім. Куляшова (33,79% і 344 USD), найменшы - у ГДУ ім. Скарыны (12,59% і 129 USD). Было зафіксавана зніжэнне кошту ў 2018 г. - на 3,08% і 31 USD.
Пры гэтым тэмпы роста запаволіліся: у 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 12,11% і 127 USD, у 2018-2019 - 9,31% і 98 USD.

Табліца 2.4.2.5. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, USD

Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2015
2018-2017	0,2029
2017-2016	0,2074

Згодна з дадзенымі табліцы 2.4.2.5., суадносшанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва ў USD складала ў 2017 г. - 20,74%, у 2018 г. - 20,29%, у 2019 г. - 22,15%.

Такім чынам, па спецыяльнасці “Гісторыя” профіля навучання “Гуманітарныя навукі” за 3 навучальныя гады рост кошту на навучанне склаў каля 36,59% у BYN, пры інфляцыі за той жа перыяд у 20,8% і росце сярэднямесячнага заробку на 24,5%, або 21,78% у USD пры інфляцыі ў 6,1%. У BYN адсутнічае стабільная пазітыўная дынаміка адносна суадносшання коштаў на навучанне і намінальнага ВУП на душу насельніцтва, а ў USD назіраецца невялікае зніжэнне гэтага паказчыку.

5. Профіль - Тэхніка і тэхналогіі

Табліца 5.1. Асноўныя дадзеныя пра профіль навучання “Тэхніка і тэхналогіі” ў 2016-2018 г.г.

Паказчык	**2018**	**2017**	**2016**
Колькасць студэнтаў/к, чал	55700	58100	63200
Колькасць студэнтаў/к, % ад агульнай колькасці	20,8	20,4	20,2
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, чал	12500	13000	12600
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, % ад агульнай колькасці	21,3	21,1	20,1

Згодна з дадзенымі табліцы 5.1., колькасць студэнтаў і студэнтак па профілі “Тэхніка і тэхналогіі” зніжаецца ў абсалютных лічбах, але расце ў адсоткавым выражэнні. Колькасць студэнтаў і студэнтак на першым курсе таксама павольна павялічваецца.

5.1. Спецыяльнасць - 40 05 01 Інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі.

Табліца 2.5.1.1. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці “Інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі”. Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне.

ВНУ	2019, BYN	2018, BYN	2017, BYN	Δ 17-19, BYN	Δ 17-19, %	Δ 17-18, BYN	Δ 17-18, %	Δ 18-19, BYN	Δ 18-19, %
Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт	2640	2400	1970	670	34,01%	430	21,83%	240	10,00%
Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	3175	2855	2254	921	40,86%	601	26,66%	320	11,21%
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт (Сахарава)	3367	2992	2365	1002	42,37%	627	26,51%	375	12,53%
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі	3390	3070	2300	1090	47,39%	770	33,48%	320	10,42%
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту	2676	2190	1830	846	46,23%	360	19,67%	486	22,19%
Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт	3605	3278	2681	924	34,46%	597	22,27%	327	9,98%
Беларуска-расійскі ўніверсітэт	2878	2570	2088	790	37,84%	482	23,08%	308	11,98%
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	2573	2031	1934	639	33,04%	97	5,02%	542	26,69%
Гомельскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт ім. Сухога	2514	2375	1967	547	27,81%	408	20,74%	139	5,85%
Гродненскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Купалы	3057	2139	2139	918	42,92%	0	0,00%	918	42,92%
Міжнародны ўніверсітэт МІТСО	3400	2891	2640	760	28,79%	251	9,51%	509	17,61%
Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт харчавання	2922	2610	1980	942	47,58%	630	31,82%	312	11,95%
Палескі дзяржаўны ўніверсітэт	2495	1996	1815	680	37,47%	181	9,97%	499	25,00%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**2976,31**	**2569,00**	**2151,00**	**825,31**	**38,52%**	**418,00**	**19,27%**	**407,31**	**16,79%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДУ, а найніжэйшыя ў ПалесДУ.

У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 38,52% або 825,31 BYN, найбольшы рост быў зафіксаваны ў МДУХ (47,58%) і БДУІР (1090 BYN) , найменшы - у ГДТУ ім. Сухога (27,81% і 547 BYN).
Тэмпы росту нязначна запаволіліся: у 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 19,27% і 418 BYN, у 2018-2019 - 16,79% і 407,31 BYN.

Табліца 2.5.1.2. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе	
2019-2018	3,11
2018-2017	3,12
2017-2016	2,98

Згодна з дадзенымі табліцы 2.5.1.2., для аплаты навучання ў 2017 г. неабходна было 2,98 сярэднямесячных заробкі, у 2018 г. - 3,12, у 2019 г. - 3,11.

Табліца 2.5.1.3. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2322
2018-2017	0,2308
2017-2016	0,2153

Згодна з дадзенымі табліцы 2.5.1.3., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва складала ў 2017 г. - 21,53%, у 2018 г. - 23,08%, у 2019 г. - 23,22%.

Статыстыка ў USD
Табліца 2.5.1.4. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці “Інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі”. Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне.

ВНУ	**2019, USD**	**2018, USD**	**2017, USD**	**Δ 17-19, USD**	**Δ 17-19, %**	**Δ 17-18, USD**	**Δ 17-18, %**	**Δ 18-19, USD**	**Δ 18-19, %**
Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт	1230	1216	1030	201	19,48%	186	18,08%	15	1,19%
Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	1480	1446	1178	302	25,59%	268	22,76%	33	2,30%
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт (Сахарава)	1569	1516	1236	333	26,94%	280	22,62%	53	3,52%
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі	1580	1555	1202	378	31,41%	353	29,37%	25	1,58%

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту	1247	1109	957	291	30,38%	153	15,99%	138	12,41%
Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт	1680	1661	1401	279	19,89%	259	18,50%	19	1,17%
Беларуска-расійскі ўніверсітэт	1341	1302	1091	250	22,89%	211	19,29%	39	3,02%
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	1199	1029	1011	188	18,62%	18	1,78%	170	16,54%
Гомельскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт ім. Сухога	1172	1203	1028	143	13,95%	175	17,02%	-32	-2,62%
Гродненскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Купалы	1425	1084	1118	307	27,43%	-34	-3,08%	341	31,47%
Міжнародны ўніверсітэт МІТСО	1584	1465	1380	205	14,83%	85	6,13%	120	8,19%
Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт харчавання	1362	1322	1035	327	31,58%	287	27,76%	40	2,99%
Палескі дзяржаўны ўніверсітэт	1163	1011	949	214	22,56%	62	6,59%	152	14,99%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**1387,04**	**1301,42**	**1124,29**	**262,74**	**23,50%**	**17,127**	**15,60%**	**85,62**	**7,44%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДУ, а найніжэйшыя ў ПалесДУ.
У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 23,5% або 262,74 USD, найбольшы рост быў зафіксаваны ў МДУХ (31,58%) і БДУІР (378 USD) , найменшы - у ГДТУ ім. Сухога (13,95% і 143 USD).Былі зафіксаваныя выпадкі зніжэння коштаў: у 2017-2018 у ГрДУ ім. Купалы, у 2018-2019 у ГДТУ ім. Сухога.
Тэмпы росту коштаў значна запаволіліся: у 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 15,6% і 177,12 USD, у 2018-2019 - 7,44% і 85,62 USD.

Табліца 2.5.1.5. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, USD

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2205
2018-2017	0,2259
2017-2016	0,2238

Згодна з дадзенымі табліцы 2.5.1.5., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва ў USD складала ў 2017 г. - 22,38%, у 2018 г. - 22,59%, у 2019 г. - 22,05%.

Такім чынам, па спецыяльнасці "Інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі" профіля навучання "Тэхніка і тэхналогіі" за 3 навучальныя гады рост кошту на навучанне склаў каля 38,52% у

BYN, пры інфляцыі за той жа перыяд у 20,8% і росце сярэднямесячнага заробку на 24,5%, або 23,5% у USD пры інфляцыі ў 6,1%. І ў BYN, і ў USD адсутнічае стабільная пазітыўная дынаміка адносна суадношання коштаў на навучанне і намінальнага ВУП на душу насельніцтва.

5.2. Спецыяльнасць - 36 01 01 Тэхналогіі машынабудавання

Табліца 2.5.2.1. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці "Тэхналогіі машынабудавання". Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне.

ВНУ	2019, BYN	2018, BYN	2017, BYN	Δ 17-19, BYN	Δ 17-19, %	Δ 17-18, BYN	Δ 17-18, %	Δ 18-19, BYN	Δ 18-19, %
Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт	2640	2400	1970	670	34,01%	430	21,83%	240	10,00%
Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт	3605	3278	2639	966	36,60%	639	24,21%	327	9,98%
Беларуска-расійскі ўніверсітэт	2878	2570	2088	790	37,84%	482	23,08%	308	11,98%
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	2573	2031	1934	639	33,04%	97	5,02%	542	26,69%
Гомельскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт ім. Сухога	2600	2375	1967	633	32,18%	408	20,74%	225	9,47%
Брэсцкі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	2596	2320	1884	712	37,79%	436	23,14%	276	11,90%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	2630	2350	2000	630	31,50%	350	17,50%	280	11,91%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**2788,86**	**2474,86**	**2068,86**	**720**	**34,71%**	**406**	**19,36%**	**314**	**13,13%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БҮNУ, а найніжэйшыя: у 2017 - БрДТУ, у 2018 і 2019 - ВДТУ.

У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 34,71% або 720 BYN, найбольшы рост быў зафіксаваны ў БРУ (37,84%) і БНТУ (966 BYN) , найменшы - у ПДУ (31,5% і 630 BYN).

Тэмпы росту заўважна запаволіліся: у 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 19,36% і 406 BYN, у 2018-2019 - 13,13% і 314 BYN.

Табліца 2.5.2.2. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе	
2019-2018	2,91
2018-2017	3,01
2017-2016	2,86

Згодна з дадзенымі табліцы 2.5.2.2., для аплаты навучання ў 2017 г. неабходна было 2,86 сярэднямесячных заробкі, у 2018 г. - 3,01, у 2019 г. - 2,91.

Табліца 2.5.2.3. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, BYN

Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2176
2018-2017	0,2223
2017-2016	0,2070

Згодна з дадзенымі табліцы 2.5.2.3., суадносшанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва складала ў 2017 г. - 20,7%, у 2018 г. - 22,23%, у 2019 г. - 21,76%.

Статыстыка ў USD

Табліца 2.5.2.4. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці "Тэхналогіі машынабудавання". Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне.

ВНУ	2019, USD	2018, USD	2017, USD	Δ 17-19, USD	Δ 17-19, %	Δ 17-18, USD	Δ 17-18, %	Δ 18-19, USD	Δ 18-19, %
Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт	1230	1216	1030	201	19,48%	186	18,08%	15	1,19%
Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт	1680	1661	1379	301	21,80%	281	20,39%	19	1,17%
Беларуска-расійскі ўніверсітэт	1341	1302	1091	250	22,89%	211	19,29%	39	3,02%
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	1199	1029	1011	188	18,62%	18	1,78%	170	16,54%
Гомельскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт ім. Сухога	1212	1203	1028	184	17,85%	175	17,02%	9	0,71%
Брэсцкі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	1210	1175	985	225	22,86%	191	19,35%	35	2,94%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	1226	1190	1045	180	17,25%	145	13,88%	35	2,95%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**1299,68**	**1253,73**	**1081,36**	**218,32**	**20,11%**	**172,37**	**15,68%**	**45,95**	**4,08%**

У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 20,11% або 218,32 USD, найбольшы рост быў зафіксаваны ў БрДТУ (22,86%) і БДУІР (301 USD) , найменшы - у ПДУ (17,25% і 180 USD).

Тэмпы росту коштаў значна запаволіліся: у 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 15,68% і 172,37 USD, у 2018-2019 - 4,08% і 45,95 USD.

Табліца 2.5.2.5. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, USD

Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2066

2018-2017	0,2176	
2017-2016	0,2153	

Згодна з дадзенымі табліцы 2.5.2.5., суадносшанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва ў USD складала ў 2017 г. - 21,53%, у 2018 г. - 21,76%, у 2019 г. - 20,66%.

Такім чынам, па спецыяльнасці "Тэхналогіі машынабудавання" профіля навучання "Тэхніка і тэхналогіі" за 3 навучальныя гады рост кошту на навучанне склаў каля 34,74% у BYN, пры інфляцыі за той жа перыяд у 20,8% і росце сярэднямесячнага заробку на 24,5%, або 20,11% у USD пры інфляцыі ў 6,1%. І ў BYN, і ў USD адсутнічае стабільная пазітыўная дынаміка адносна суадношання коштаў на навучанне і намінальнага ВУП на душу насельніцтва.

6. Профіль - Мастацтва і дызайн.
Спецыяльнасць - 19 01 01 Дызайн.

Табліца 2.6.1. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці "Дызайн". Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне.

ВНУ	2019, BYN	2018, BYN	2017, BYN	Δ 17-19, BYN	Δ 17-19, %	Δ 17-18, BYN	Δ 17-18, %	Δ 18-19, BYN	Δ 18-19, %
Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў (дызайн экспазіцыйны)	2812	2502	1920	892	46,46%	582	30,31%	310	12,39%
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт (камунікатыўны дызайн)	4091	3095	2814	1277	45,38%	281	9,99%	996	32,18%
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	2912	2317	2317	595	25,68%	0	0,00%	595	25,68%
Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Машэрава	2898	2611	2064	834	40,41%	547	26,50%	287	10,99%
Гродненскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Купалы	3199	2181	2181	1018	46,68%	0	0,00%	1018	46,68%
Інстытут сучасных ведаў ім. Шырокава	3330	3100	2520	810	32,14%	580	23,02%	230	7,42%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	2630	2350	2000	630	31,50%	350	17,50%	280	11,91%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**3124,57**	**2593,71**	**2259,43**	**865,14**	**38,32%**	**334,29**	**15,33%**	**530,86**	**21,04%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДУ, а найніжэйшыя: у 2017 - БДАМ, у 2018 - ГДУ ім. Купалы, 2019 - ПДУ.
У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 38,32% або 865,14 BYN, найбольшы рост быў зафіксаваны ў ГДУ ім. Купалы (36,68%) і БДУ (1277 BYN) , найменшы - у ВДТУ (25,68% і 595 BYN).
Тэмпы росту заўважна павысіліся: у 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 15,33% і 334,29 BYN, у 2018-2019 - 21,04% і 530,86 BYN.

Табліца 2.6.2. Асноўныя дадзеныя пра профіль навучання “Мастацтва і дызайн” ў 2016-2018 г.г.

Паказчык	2018	2017	2016
Колькасць студэнтаў/к, чал	4900	5300	5900
Колькасць студэнтаў/к, % ад агульнай колькасці	1,8	1,9	1,9
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, чал	1000	1100	1000
Прынята студэнтаў/к на 1 курс, % ад агульнай колькасці	1,7	1,6	1,8

Згодна з дадзенымі табліцы 2.6.2., колькасць студэнтаў і студэнтак па профілі “Мастацтва і дызайн” зніжаецца як у абсалютных лічбах, так і ў адсоткавым выражэнні.

Табліца 2.6.3. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і сярэдняй ЗП у папярэднім годзе	
2019-2018	3,26
2018-2017	3,15
2017-2016	3,13

Згодна з дадзенымі табліцы 2.6.3., для аплаты навучання ў 2017 г. неабходна было 3,13 сярэднямесячных заробкі, у 2018 г. - 3,15, у 2019 г. - 3,26.

Табліца 2.6.4. Суадносшанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, BYN

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2437
2018-2017	0,2330
2017-2016	0,2261

Згодна з дадзенымі табліцы 2.6.4., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва складала ў 2017 г. - 22,61%, у 2018 г. - 23,30%, у 2019 г. - 24,37%.

Статыстыка ў USD

Табліца 2.6.5. Дынаміка коштаў на навучанне па спецыяльнасці “Дызайн”. Абсалютны і адносны рост коштаў на навучанне.

ВНУ	2019, USD	2018, USD	2017, USD	Δ 17-19, USD	Δ 17-19, %	Δ 17-18, USD	Δ 17-18, %	Δ 18-19, USD	Δ 18-19, %
Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў (дызайн экспазіцыйны)	1310	1267	1004	307	30,58%	264	26,30%	43	3,39%
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт (камунікатыўны дызайн)	1907	1568	1471	436	29,62%	97	6,60%	339	21,60%
Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт	1357	1174	1211	146	12,06%	-37	-3,08%	183	15,62%
Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Машэрава	1351	1323	1079	272	25,19%	244	22,61%	28	2,11%
Гродненскі дзяржаўны ўніверсітэт ім. Купалы	1491	1105	1140	351	30,78%	-35	-3,08%	386	34,93%
Інстытут сучасных ведаў ім. Шырокава	1552	1570	1317	235	17,82%	253	19,23%	-19	-1,18%
Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт	1226	1190	1045	180	17,25%	145	13,88%	35	2,95%
Сярэдняе значэнне па спецыяльнасці	**1456,13**	**1313,94**	**1180,97**	**275**	**23,33%**	**133**	**11,78%**	**142**	**11,35%**

Напрацягу трох навучальных гадоў, найвышэйшыя кошты былі ў БДУ, а найніжэйшыя: у 2017 - БДАМ, у 2018 - ГрДУ ім. Купалы, 2019 - ПДУ.
У сярэднім за 3 гады кошт навучання павысіўся на 23,33% або 275 USD, найбольшы рост быў зафіксаваны ў ГрДУ ім. Купалы (30,78%) і БДУ (436 USD) , найменшы - у ВДТУ (12,06% і 146 USD).
Тэмпы росту засталіся: у 2017-2018 навучальным годзе сярэдні рост коштаў склаў 11,78% і 133 USD, у 2018-2019 - 11,35% і 142 USD.

Табліца 2.6.6. Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе, USD

Суадношанне сярэдняга кошту навучання па спецыяльнасці і ВУП на душу насельніцтва у папярэднім годзе	
2019-2018	0,2315
2018-2017	0,2280
2017-2016	0,2351

Згодна з дадзенымі табліцы 2.6.6., суадношанне кошту на навучанне з ВУП на душу насельніцтва ў USD складала ў 2017 г. - 23,51%, у 2018 г. - 22,8%, у 2019 г. - 23,15%.

Такім чынам, па спецыяльнасці “Дызайн” профіля навучання “Мастацтва і дызайн” за 3 навучальныя гады рост кошту на навучанне склаў каля 38,32% у BYN, пры інфляцыі за той жа перыяд у 20,8% і росце сярэднямесячнага заробку на 24,5%, або 23,33% у USD пры

інфляцыі ў 6,1%. І ў BYN, і ў USD існуе негатыўная дынаміка адносна суадношання коштаў на навучанне і намінальнага ВУП на душу насельніцтва.

3. Высновы

За тры гады даступнасць платнай вышэйшай адукацыі зніжалася: кошты раслі хутчэй, чым сярэднія заробкі і інфляцыя. За тры гады не было ніводнага выпадку зніжэння коштаў на навучанне (за выключэннем выпадкаў, калі кошты заставаліся тымі ж або раслі ў BYN, але павольней за інфляцыйныя тэмпы). Пры гэтым, калі ў нейкія гады кошты не павышаліся, хутчэй за ўсё, у наступным годзе кошты раслі найбольш хуткімі тэмпамі.

Большасць спецыяльнасцяў не гамагенныя па коштах: існуе значны разброс у коштах навучання залежна ад ВНУ.

Беларусь была і застаецца адной з краін-лідарак па долі кошту адукацыі ў ВУП на душу насельніцтва, нас апераджаюць толькі Велікабрытанія (Англія), Арменія, Украіна, Грузія і Азербайджан (6 месца з 27).